

EFFECT OF DIFFERENTIATION OF CIVIL AND CRIMINAL MATTERS IN THE GUARANTEES OF FAIR TRIAL

JÁN SVÁK, BORIS BALOG

Fakulta práva, Paneurópska vysoká škola, Bratislava, Slovenská republika

Abstract in original language

Príspevok sa zaoberá zárukami spravodlivého súdneho procesu z pohľadu historickej a súčasnej diferenciacie vecí na civilné a trestné.

Key words in original language

spravodlivý súdny proces

Abstract

The paper deals with guarantees of a fair trial from the perspective of historical and current differentiation of matters to civil and criminal.

Key words

fair trial

1. ÚVOD

Záruky spravodlivého súdneho procesu, ktoré sú zakotvené v ústavných poriadkoch demokratických štátov sa principiálne diferencujú z hľadiska toho, či predmetom súdneho konania je vec civilného (občianskoprávneho) charakteru alebo trestnoprávneho charakteru. Platí pritom zásada, že každá záruka spravodlivého civilného súdneho procesu sa vzťahuje aj na trestné súdne konanie. Táto zásada je potom doplnená o to, že na trestné súdne konanie sa vzťahujú aj osobitné záruky spravodlivého súdneho procesu, ktoré sa nevzťahujú na civilné súdne konanie. Z podstaty vecí však vyplýva aj ďalšie východisko, ktoré odlišuje v aplikačnej praxi použitie rovnakej záruky na civilné súdne konanie a na trestné súdne konanie.

Vzhľadom na to, že právne poriadky jednotlivých štátov nemajú unifikované kritériá pre diferenciaciu civilného súdneho konania a trestného súdneho konania je možné ako určitý objektivizovateľný ukazovateľ využiť rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva. Tento výber je odôvodniteľný najmenej dvomi skutočnosťami. Prvou je postavenie judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v európskom verejnoprávnom priestore a druhou potom princíp vytvorenia vlastných diferenciačných kritérií Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý vedome rezignuje, resp. len pomocne zohľadňuje zaradenie konkrétneho prípadu do rámca civilného súdneho procesu, resp. trestného súdneho procesu v rámci vnútroštátneho právneho

systemu. Práve táto druhá skutočnosť je vhodným východiskom pre ďalšie úvahy zamerané na problematiku riešenú v tomto prípade. Jej hlavným cieľom je vytvorenie jednotného európskeho štandardu s rovnakým uplatnením na rôzne vnútroštátne právne poriadky. Prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa je autonómny výklad pojmov vymedzujúcich predmet spravodlivého súdneho procesu. Základnými pojmami sú "občianske práva a záväzky" a "trestné obvinenie". Určujúcou tendenciou ich výkladu je extenzívnosť, čo na jednej strane rozširuje okruh práv chránených článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ale na druhej strane predstavuje aj riziko nerovnakej úrovne záruk vo vzťahu k určitým okruhom predmetov spravodlivého súdneho procesu práve z dôvodu ich originálneho (z pohľadu Európskeho súdu pre ľudské práva) zaradenia medzi občianske práva a záväzky, resp. trestné obvinenia. Toto riziko potom zväčšuje prísne kauzistická metóda výkladu týchto pojmov, ktorá znamená, že Európsky súd pre ľudské práva vykladá obsah týchto pojmov vzhľadom na osobitosti tohto konkrétneho prípadu a vyhýba sa definičnému vymedzeniu týchto pojmov.

2. POJEM "OBČIANSKE PRÁVO A ZÁVÄZOK"

Kauzistická metóda výkladu tohto pojmu sa odráža aj na jeho dekompaktizácii na jednotlivé atomizované pojmoslovné jednotky, a to "spor", "týkajúci sa", "práv a záväzkov", "občianskoprávneho charakteru".

Právna teória rozlišuje civilné súdne konanie na sporové a nespоровé. Takéto členenie sa potom prenáša aj do väčšiny vnútroštátnych civilných súdnych poriadkov. Európsky súd pre ľudské práva však takéto procesnotechnické delenie prehliada a definičné vymedzenie pojmu opiera o jeho materiálny obsah. Vo svojej judikatúre postupne vytvoril tri kritériá na posudzovanie, či v konkrétnom prípade došlo k sporu.

Prvým kritériom je reálnosť a vážnosť. Reálnosť je daná aspoň minimom obhájitelnosti práva, ktoré je uznané vo vnútroštátnom práve. Teda výsledok súdneho konania musí priamo a rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať existenciu uplatňovaného práva.¹ Vážnosť sa posudzuje nie z materiálneho pohľadu, ale z hľadiska principiálneho a tak napríklad nie je dôležitá hodnota veci, ktorá je predmetom sporu.

¹ Za reálne existujúce práva bola napríklad uznaná možnosť úspešnej obrany proti udeleniu licencie na prevádzku jadrovej elektrárne. V podstate svojou povahou správne konanie sa inkorporovalo do "občianskeho práva", ktorého obsahom bolo právo na získanie adekvátnej ochrany fyzickej osoby pred rizikami vyvolávanými využívaním jadrovej energie. Pozri napríklad rozhodnutie vo veci *Balmer-Scharfoth a ostatní c. Švajčiarsko* z 26. augusta 1997.

Druhým kritériom je vecná (obsahová) stránka, pri ktorej môže byť predmetom sporu po prvé existencia práva, po druhé spôsob a rozsah uplatnenia tohto práva a po tretie jeho skutková podstata.²

Tretím kritériom je posúdenie toho, či výsledok súdneho konania je priamym rozhodnutím o práve, ktoré je predmetom sporu.³

Spor sa ďalej musí týkať priamo práva, či povinnosti občianskoprávneho charakteru a teda z hľadiska svojho významu musí byť spôsobilé vytvárať určité právne vzťahy. Právne účinky spoločenským vzťahom spravidla priznávajú normy vnútroštátneho pozitívnoprávneho poriadku. Základný princíp právneho štátu však umožňuje súkromnoprávnym vzťahom svojim konaním vytvárať právne vzťahy pri splnení podmienky, že nebude odporovať zákonu.⁴ Právny charakter týmto spoločenským vzťahom spravidla priznáva orgán verejnej moci, najmä súd. V prípade, že by vnútroštátny súd takémuto spoločenskému vzťahu nepriznal právny charakter, neznamena to automaticky, že na tento vzťah sa neaplikuje článok 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ak existuje reálny a vážny spor o samotnej existencii občianskeho práva.⁵

V rozhodovacej praxi je však Európsky súd pre ľudské práva v tejto otázke zdržanlivý a skôr sa prikláňa k tomu, že by sa spoločenský vzťah mohol premeniť na právny za predpokladu jeho zakotvenia vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo inými slovami závisí od vnútroštátneho súdu, či v predmetnom spoločenskom vzťahu právo "objaví" alebo nie.⁶ V opačnom prípade sa prenáša v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva dôkazné bremeno na sťažovateľa, ktorý musí preukázať právny charakter spoločenského vzťahu.

² Obsahom sporu tak nemôže byť preskúšanie vedomostí študenta, ale len posúdenie toho, či v priebehu skúšky boli dodržané právom stanovené podmienky. Pozri napríklad rozhodnutie vo veci *Van Marle a ostatní c. Holandsko* z 26. júna 1986.

³ V rozhodnutí uvádzanom v pozn. č. 1 nebezpečenstvá pri prevádzke jadrovej elektrárne a opatrenia proti nim nemali taký stupeň pravdepodobnosti, aby boli priamo rozhodujúce pre výsledok sporu. Naopak v prípade *Zander c. Švédsko* z 25. novembra 1993, kde išlo o licenciu na rozšírenie skládky odpadu, ktorý ohrozoval kontamináciou pitnú vodu, bol výsledok sporu priamo určujúci pre právo sťažovateľov na ochranu pred znečistením studne sťažovateľov.

⁴ Pozri rozhodnutie vo veci *Ján Bzdúšek a ostatní c. Slovenská republika* z 21. júna 2005.

⁵ Pozri rozhodnutie vo veci *Power a Royner c. Spojené kráľovstvo* z 21. februára 1991.

⁶ Pozri rozhodnutie vo veci *Masson van Zon c. Holandsko* z 28. septembra 1995.

Určovanie občianskoprávneho charakteru sporu je najviac poznačené súdnym aktivizmom Európskeho súdu pre ľudské práva. Za kritériá určujúce občianskoprávny charakter sporu nepovažuje napríklad postavenie účastníka konania a môže ním byť aj orgán verejnej moci.⁷ Kritériom nie je ani vnútroštátny orgán, ktorý rozhoduje spor a môže ním byť napríklad aj orgán záujmovej samosprávy. Nie je dôležitý ani právny predpis, ktorý sa na predmet sporu aplikuje a tak ním môže byť nielen Občiansky zákonník, ale aj napríklad predpisy z oblasti finančného práva. Dôsledkom takéhoto prístupu je potom "zverejňovanie" občianskeho práva a záväzku, čím sa tento rozširuje napríklad na konanie v licenčných veciach, v sporoch medzi štátom a jeho zamestnancami, ale aj v disciplinárnych konaniach orgánov záujmových samospráv, na ktoré štát preniesol výkon verejnej správy, čo je zaujímavé najmä z pohľadu trestnoprávneho charakteru sankcií v ňom ukladaných.⁸ Ďalším prienikom občianskoprávneho charakteru sporu je oblasť samotného trestného konania, kde "vyplňuje medzery" pri reštriktívnom výklade pojmu "trestné obvinenie". Ide o právo poškodenej osoby v trestnom konaní alebo práva osôb, ktoré sú vo väzbe, pričom v tomto druhom prípade ide najmä o rozhodnutia orgánov väzenskej správy napríklad pri limitovaní počtu návštev, kontroly korešpondencie a pod.⁹

3. POJEM "TRESTNÉ OBVINENIE"

Pri definovaní pojmu "trestné obvinenie" podobne ako v prípade pojmu "občianske právo a záväzok" Európsky súd pre ľudské práva sa dôsledne snaží o autonómne vymedzenie tohto pojmu, pričom preferuje extenzívny výklad v záujme toho, aby sa do neho inkorporovali nielen "klasické" trestnoprávne konania (trestné činy, príčiny, priestupky a pod.), ale aj správne a disciplinárne konania, čo v mnohých prípadoch naráža na vymedzenie pojmu "občianskeho práva a záväzku" a pri kauzistickej metóde nie je vždy celkom jasné, pod ktorý pojem sa predmetné konanie zaradiť. Podobne ako v prípade definície občianskeho práva alebo záväzku, tak aj v prípade trestného obvinenia samostatne obsahovo vymedzuje pojem "trestné" a pojem "obvinenie".

Extenzívny a autonómny výklad pojmu "trestné" rozširuje okruh právnych vzťahov za hranice vnútroštátneho chápania a definovania trestného konania ako je tomu napríklad v prípade správnych priestupkov (spravidla bez ohľadu na závažnosť sankcie hrozacej za

⁷ Pozri rozhodnutie vo veci *König c. Spolková republika Nemecko* z 28. júna 1978.

⁸ Vzťahuje sa napríklad aj na disciplinárne sankcie ukladané svojim členom advokátskymi komorami, pričom ich obsahom môže byť zákaz činnosti (výkonu povolania) alebo finančná pokuta.

⁹ Pozri rozhodnutie vo veci *Enea c. Taliansko* zo 17. septembra 2009.

ich spáchanie)¹⁰ a iných správnych deliktov (bez ohľadu na ich páchatel'a),¹¹ disciplinárne delikty (ide najmä o delikty verejnoprávných osôb ako sú vojaci či policajti, pričom disciplinárne konania orgánov záujmovej samosprávy sú považované za "občianske záväzky"),¹² poriadkové či procesnoporiadkové sankcie (s výnimkou pokút ukladaných v súdnom konaní).¹³

Európsky súd pre ľudské práva pri zaradovaní vecí pod pojem trestné obvinenie vychádza najprv (ale len orientačne) z klasifikácie tohto konania vo vnútroštátnom práve, pričom mu priznáva len relatívnu hodnotu. V rozhodnutí Engel a ostatní c. Holandsko (z 8. júna 1976) určil popri tomto východisku aj ďalšie dve tzv. Engelove kritériá na určenie toho, či ide o trestné konanie alebo nie. Prvým je povaha deliktu (najmä z pohľadu osoby páchatel'a, chráneného záujmu a jeho následkov) a druhým je závažnosť sankcie, ktorej uloženie hrozí za spáchanie tohto deliktu.¹⁴

Pri definovaní pojmu "obvinenie" Európsky súd pre ľudské práva ešte výraznejšie preferuje materiálnu stránku pred formálnou. Preto okrem tradičného písomného oznámenia osobe o tom, že je dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu sem zaraduje aj faktické úkony ako je zatknutie (resp. vydanie príkazu na zatknutie),¹⁵ začatie predbežného vyšetrovania,¹⁶ oznámenie príkazu na domovú prehliadku,¹⁷ žiadosť o pozbavenie imunity¹⁸ a pod.

¹⁰ Pozri rozhodnutie vo veci *Maurer c. Rakúsko* z 18. februára 1997.

¹¹ Pozri rozhodnutie vo veci *Bendenoun c. Francúzsko* z 24. februára 1994.

¹² Pozri rozhodnutie vo veci *W. R. c. Rakúsko* z 21. decembra 1999.

¹³ Pozri rozhodnutie vo veci *Weber c. Švajčiarsko* z 22. mája 1990, *Tibor Jurík c. Slovenská republika* z 18. marca 2003.

¹⁴ Z aplikácie týchto pravidiel na cestnú premávku pozri napríklad rozhodnutia vo veci *Malige c. Francúzsko* z 23. septembra 1999, *Escoubet c. Belgicko* z 28. októbra 1999. Zaujímavý bol vývoj aplikácie týchto pravidiel na oblasť finančného a daňového práva. Spočiatku tu súd zastával zdržanlivý postoj ako napríklad v rozhodnutí vo veci *Janosevic c. Švédsko* z 23. júla 2002, ktorý neskôr prekonal napríklad v rozhodnutí vo veci *Jussila c. Fínsko* z 23. novembra 2006.

¹⁵ Pozri rozhodnutie vo veci *Wemhof c. Spolková republika Nemecko* z 27. júna 1968.

¹⁶ Pozri rozhodnutie vo veci *Corigliano c. Taliansko* z 10. decembra 1982.

¹⁷ Pozri rozhodnutie vo veci *Eckle c. spolková republika Nemecko* z 15. júla 1981.

¹⁸ Pozri rozhodnutie vo veci *Frau c. Taliansko* z 19. februára 1991.

Z obsahového hľadiska ich možno z pohľadu rozhodnutia o vine a treste deliť na prejudiciálne a postjudiciálne. Pre prejudiciálne konanie je charakteristické, že sa ne vzťahujú vo väčšom rozsahu všeobecné záruky vymedzené v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Medzi postjudiciálne konanie patrí napríklad konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, konania v rámci výkonu trestu (opäť aj tu sú niektoré zaraďované medzi občianske práva a záväzky), najmä konania týkajúce sa práva na podmienčné prepustenie.¹⁹

4. DOPAD DIFERENCIÁCIE OBČIANSKOPRÁVNEHO A TRESTNOPRÁVNEHO KONANIA

Diferenciácia občianskoprávneho konania a trestnoprávneho konania je ako už bolo uvedené zložitá najmä v prípade správneho súdnictva, pričom zásadnou (ale ani zďaleka nie bezvýnimočnou) deliacou čiarou je aplikácia tzv. Engelových pravidiel. Druhou spornou otázkou je zaraďovanie vecí pod článok 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo všeobecnosti, to znamená, či predmetné konanie má alternatívne znaky občianskeho alebo trestného konania. Opäť za pomoci súdneho aktivizmu inkorporoval Európsky súd pre ľudské práva do aplikačnej oblasti článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napríklad aj konanie pred ústavným súdom (zo začiatku len pri posudzovaní neprimeranej dĺžky jeho konania a neskôr aj na ďalšie záruky spravodlivého súdneho procesu),²⁰ konanie o predbežnej otázke²¹ či exekučné konanie.²²

Samotný dopad diferenciácie občianskoprávneho a trestnoprávneho konania na záruky spravodlivého súdneho procesu sa prejavuje v dvoch smeroch. Prvý vychádza priamo z rozlíšenia záruk spravodlivého súdneho procesu na tie, ktoré sa vzťahujú na obidva druhy súdneho konania a na tie, ktoré sa vzťahujú len na trestné konanie ako je právo na oboznámenie s obvinením, právo na prípravu obhajoby, právo na obhajobu, právo na riadne dokazovanie, právo na bezplatnú pomoc tlmočníka, princíp prezumpcie neviny, princíp zákonnosti trestných činov a trestov a zákaz ich retroaktivity, právo nebyť súdený a potrestaný dvakrát pre ten istý trestný čin, právo na odvolanie. Pre tento prípad je tendenciou transformácia (v určitej

¹⁹ Pozri rozhodnutie vo veci *Plischke c. Rakúsko* zo 7. marca 1964.

²⁰ Pozri rozhodnutie vo veciach *Ruiž Mateos c. Španielsko* z 23. júna 1993, *Krčmář a ostatní c. Česká republika* z 3. apríla 2000.

²¹ Pozri rozhodnutie vo veci *Micallef c. Malta* z 15. októbra 2009.

²² Pozri rozhodnutie vo veci *Burdov c. Rusko* zo 7. mája 2002.

väčšej alebo menšej miere) záruk *expressis verbis* určených len pre trestné konanie aj na konanie občianskoprávne.

Druhý sa týka tzv. spoločných záruk spravodlivého súdneho procesu, ktoré sa vzťahujú na občianske a trestné súdne konanie. Medzi ne patrí zásada rovnosti zbraní, kontradiktórnosť súdneho konania, právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní, zákaz inkriminácie vlastnej osoby, verejnosť súdneho konania a rýchlosť súdneho konania. Charakteristickým znakom pre tento druhý prípad je viac či menej diferencovaný výklad rovnakej zásady pre účely občianskeho súdneho konania a pre účely trestného konania.

Pri aplikovaní na jednotlivé záruky spravodlivého súdneho procesu možno len ako vybraný príklad uviesť postavenie prokurátora, resp. generálneho advokáta v prípade záruky "rovnosti zbraní".

K nerovnakému postaveniu prokurátora v trestnom konaní dochádza najmä v prípadoch procesnoprávných zvýhodnení prokurátora, ktorý môže mať napríklad možnosť podávania opravných prostriedkov buď výlučne (ide najmä o prípady mimoriadnych opravných prostriedkov) alebo vo zvýhodnených lehotách.²³ Osobitná situácia nastáva v prípadoch, keď prokurátor (najmä vo frankofónnom právnom prostredí) má na najvyššom súde postavenie tzv. *curie amici*. V známom precedentnom prípade *Borgers*²⁴ mohol prokurátor na kasačnom súde tlmočiť svoje stanovisko (v podobe "právnej rady") ešte aj počas porady senátu pred vynesením rozsudku na rozdiel od obžalovaného, ktorý takéto oprávnenie nemal. Navyše pri porade tohto senátu mal tzv. poradný hlas. Táto možnosť pomoci súdu dávala prokurátorovi navyše dodatočnú možnosť, aby svoje stanovisko presadzoval bez obavy z reakcie obžalovaného. Európsky súd pre ľudské práva takéto postavenie prokurátora považoval za porušenie princípu "rovnosti zbraní".

Obdobné postavenie ako prokurátor v trestnom konaní pri kasačných súdoch má v rámci správneho súdnictva tzv. komisár vlády pri Štátnej rade. Toto jeho postavenie má dlhú historickú tradíciu vo Francúzsku ešte od apríla roku 1831. Jeho úlohou v súčasnosti je predniesť pred Štátnou radou podstatu sporu a vyjadriť svoje stanovisko k predmetnej veci. V prípade *Kress*²⁵ sťažovateľka namietala porušenie princípu "rovnosti zbraní" po prvé z dôvodu, že sa nemohla oboznámiť so stanoviskom komisára vlády ešte pred konaním v Štátnej rade a po druhé komisár vlády sa na rozdiel od nej mohol zúčastniť (a toto oprávnenie aj využil) verejnej porady Štátnej rady, na ktorej bolo fakticky prijaté rozhodnutie. Európsky súd pre ľudské práva prvý

²³ Pozri rozhodnutie vo veci *Ben Naceur c. Francúzsko* z 3. októbra 2006.

²⁴ Pozri rozhodnutie vo veci *Borgers c. Belgicko* z 30. októbra 1991.

²⁵ Pozri rozhodnutie vo veci *Kress c. Francúzsko* zo 7. júna 2001.

dôvod porušenia rovnosti zbraní neakceptoval, pretože komisár vlády verejne prvýkrát prednáša svoje závery až na verejnom zasadnutí Štátnej rady a vtedy sa s nimi oboznamujú obidve strany sporu ako aj súd (Štátna rada). Odlišne sa Európsky súd pre ľudské práva vyjadril k možnosti účasti komisára vlády na porade súdu, kde sa môže vyjadriť aj k tomu, či je žalobe možné vyhovieť alebo nie, čím sa fakticky dostáva do pozície osoby, ktorá sa vyjadrila v prospech jednej strany sporu a tým sa porušil aj princíp "rovnosti zbraní".

Vzhľadom na to, že tento frankofónny systém "priateľov súdu" prevzal aj Súdny dvor Európskej únie, dalo sa očakávať, že sa skôr alebo neskôr stane predmetom sťažnosti na porušenie princípu rovnosti zbraní v konaní pred ním. Stalo sa tak v prípade Cooperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse Vokkelvisserij H. A. c. Holandsko,²⁶ kde sa sťažovateľ neúspešne domáhal možnosti podať písomné stanovisko k vyjadreniu generálneho advokáta v konaní pred Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev a rozhodnutie tohto súdu napokon (ako obyčajne) vychádzalo zo stanoviska generálneho advokáta.

Európsky súd pre ľudské práva tu opäť raz "doplátil" na svoj aktivizmus a subsumpciu konania o predbežnej otázke medzi konania, na ktoré sa vzťahujú záruky spravodlivého súdneho procesu kreované článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Fakticky súbežne s týmto konaním prebiehalo najprv v Komore a potom aj vo Veľkej komore rozhodovanie vo veci Micallef,²⁷ kde Európsky súd pre ľudské práva zásadne zmenil svoju judikatúru a konanie o predbežnej otázke, ak má vplyv na rozhodnutie vo veci samej vkomponoval do rámca záruk spravodlivého súdneho procesu chráneného článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v jeho občianskoprávnej vetve. Práve takéto zaradenie do rámca pojmu "občianskeho práva a záväzku" zohrala svoju úlohu pri rozhodovaní Európskeho súdu pre ľudské práva .

Európsky súd pre ľudské práva vychádzal z troch úvah. Prvou bolo aplikovanie článku 61 Rokovacieho poriadku Súdného dvora Európskych spoločenstiev, ktorý umožňuje znovuo tvorenie ústnej časti konania po vypočutí generálneho advokáta, ak to tento súd považuje za nevyhnutné.

Po druhé, Štátna rada, ktorá sa obrátila predbežnou otázkou na Európsky súd pre ľudské práva mohla toto svoje oprávnenie zopakovať a položiť mu ďalšiu predbežnú otázku.

Tretia úvaha sa už týkala konkrétnej spornej otázky. Z rozhodnutia Súdného dvora Európskych spoločenstiev vyplývalo, že holandská

²⁶ Rozhodnutie o neprijateľnosti sťažnosti č. 13645/05 z 20. januára 2009.

²⁷ Pozri pozn.č. 21.

vláda mohla udeliť koncesie na lov srdcovky jedlej²⁸ v prípade, že sa vedecky nepreukáže prítomnosť škodlivých účinkov tohto lovu na životné prostredie.

Z týchto troch úvah napokon Európskemu súdu pre ľudské práva vyšlo, že sťažovateľ nepreukázal nedostatočnosť ochrany práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v tom, že sa nemohol vyjadriť k stanovisku generálneho advokáta. Napriek tomuto rozhodnutiu sa pochybnosti o inštitúte generálneho advokáta z pohľadu princípu "rovnosti zbraní" v konaní pred Súdny dvorom Európskej únie nerozplynuli. Je to dané skutočnosťou, že stanoviská generálneho advokáta nie sú nestranné, ale spravidla sú na strane jedného z účastníkov súdneho konania. Navyše tieto stanoviská sú vo veľkej väčšine Súdny dvorom Európskej únie akceptované a vytvárajú práve cestou rozhodnutí tohto súdu kľúčové pramene práva Európskej únie. Aj na úkor spravodlivého súdneho procesu?

Z pohľadu témy príspevku dokladuje tento prípad tézu, že v rámci tzv. všeobecných záruk spravodlivého súdneho procesu sú veci zahrnuté pod pojem "trestné obvinenie" viac chránené ako konania o "občianskych právach a záväzkoch", čo je aj prípad predbežnej otázky, o ktorej rozhoduje Európsky súd pre ľudské práva. Zaujímavou a zatiaľ len špekulatívnou by bola otázka, či by k rovnakému záveru došiel Európsky súd pre ľudské práva aj v prípade, ak by predmetom predbežnej otázky bola vec, ktorá vzhľadom na uplatnenie tzv. Engelových kritérií bola subsumovaná pod pojem "trestné obvinenie".

Contact – email

rektor@uninova.sk

boris.balog@uninova.sk

²⁸ Srdcovka jedlá je lastúrnik, ktorý sa nachádza na plytších pobrežiach európskych morí a je vyhľadávanou gastronomickou pochúťkou.